

# Yunanistan'ın Dzensiz Gle Mücadelesinde Gerçekleşen İnsan Hakları İhlalleri<sup>1</sup>

Esra YILDIZ ÜSTÜN<sup>2</sup> ve Mustafa Tayfun ÜSTÜN<sup>3</sup>

## Öz

Avrupa Birliği'nin güneydoğu sınırını oluşturan Yunanistan, 2010 yılında başlayan Arap Bahar'ının yarattığı siyasi karmaşadan etkilenmiş ve kitlesel göç hareketlerine maruz kalmıştır. Yaşanan kitlesel göç hareketleri Yunanistan'ın tarihsel süreçte ulusal ve Avrupa Birliği mkteşebatine göre inşa ettiği güç ve sığınma sistemine yönelik tartışmaları da alevlendirmiştir. Bu tartışmalar çerçevesinde, Yunanistan'ın dzensiz gle mücadele sırasında sığınmacıların yaşam haklarını tehdit ettiği, insan onuruna yakışmayan eylemlere başvurduğu ve işkence yaşağını ihlal ettiği gerek İnsan Hakları İzleme Örgütü'nün raporlarında gerekse Uluslararası Af Örgütü'nün ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin (AİHM) eşitli dönemlerde aldığı kararlarda belirtilmiştir. Yunanistan'ın dzensiz gle mücadelesi sırasında sığınmacılara yönelik sistematik biçimde gerçekleştirilen insan hakkı ihlallerini tespit etmek ve AİHM'nin tutumunu tartışmayı amaçlamaktadır. Bu kapsamda makale 3 kısımdan oluşmaktadır. İlk olarak, Yunanistan'ın yakın dönemde inşa ettiği sığınma sisteminin genel hatları özetlenerek uyguladığı g politikası tartışılacaktır. İkinci kısımda ise, Yunanistan'ın sığınma sisteminin pratikte yarattığı insan hakları ihlallerinin neler olduğu ortaya konulup, çalışmanın son kısımda ise bu ihlallerin AİHM tarafından nasıl değerlendirildiği tartışılacaktır. Ayrıca mahkeme kararlarının uluslararası sivil toplum kuruluşlarının resmi raporlarıyla uyumu karşılaştırılacaktır. Bu makale, Yunanistan'ın güç ve sığınma sistemini inşa ederken reaksiyonel ve güvenlikçi bir tutum benimsediğini, g mevzuatlarını tasarlararken Avrupalılaşmadan ziyade ulusal kimlik, i siyaset ve güvenlik gibi unsurları dikkate aldığını ileri sürmektedir. Bu bakış açısından kaynağını alan dzensiz g ile mücadele ederken ortaya koyduğu fiiller, temel insan hakları ilkelerini ihlal etmesine karşın Yunan makamları tarafından meşru olarak algılandığı ve AİHM'de birçok davanın konusunu oluşturduğu ileri sürülmektedir.

*Anahtar Kelimeler:* Yunanistan, Dzensiz G, AİHM, İnsan Hakları İhlali, Sivil Toplum

## Human Rights Violations in Greece's Struggle against Irregular Migration

### Abstract

Greece, which is located on the southeastern border of the European Union (EU), was affected by the political chaos deriving from the Arab Spring that started in 2010 and was exposed to mass migration movements. These migration movements have inflamed discussions on the migration and asylum system of Greece, which has been constructed in accordance with acquits at the national and the European Union level. The reports of Human Rights Watch, international amnesty organization, and several decisions of the European Court of Human Rights (ECHR) demonstrate that Greece threatens the right to life of asylum seekers, resorted to acts unworthy of human dignity, and violated the prohibition of torture during the struggle against irregular migration. This paper aims to put forward systematic human rights violations against asylum seekers by Greece and discuss the approach of the ECHR. It consists of three sections. First of all, the general lines of the asylum system of Greece will be summarized and the implemented immigration policy will be discussed. Secondly, the human rights violations that Greece's asylum system creates in practice will be revealed, and in the final part, how these violations are evaluated by the ECHR will be examined and the consistency of these decisions with the official reports of international non-governmental organizations will be compared. This paper argues that Greece adopted a reactionary and security-oriented attitude and also considers factors such as national identity, domestic politics, and security rather than Europeanization while constructing the immigration and asylum system. It claims that the acts, which are deriving from this point of view, violating fundamental human rights while struggling with irregular migration, are legitimated by Greek authorities and it is the subject of many cases in the ECHR.

*Key Words:* Greece, Irregular Migration, ECHR, Human Rights Violation, Civil Society

### Atıf İçin / Please Cite As:

Yıldız Üstn, E. ve Üstn, M. T. (2023). Yunanistan'ın dzensiz gle mücadelesinde gerçekleşen insan hakları ihlalleri. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 12(1), 377-388. doi:10.33206/mjss.1130813

**Geliş Tarihi / Received Date:** 14.06.2022

**Kabul Tarihi / Accepted Date:** 04.09.2022

<sup>1</sup> 27-29 Kasım 2021 tarihinde İstanbul'da gerçekleşen TESAM V. Uluslararası Sosyal Bilimler Kongresi Ekonomik, Siyasal, Sosyal Boyutlarıyla Türkiye - Avrupa İlişkileri etkinliğinde szlu olarak sunulan bildirinin genişletilmiş halidir.

<sup>2</sup> Dr. Öğr. Üyesi - Atatürk Üniversitesi Hukuk Fakültesi, esra.ustun@atauni.edu.tr

 ORCID: 0000-0003-4106-4812

<sup>3</sup> Dr. Öğr. Üyesi - Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, tayfun.ustun@atauni.edu.tr

 ORCID: 0000-0002-9562-8911

## Giriş

Sınır ötesi insan hareketliliğinin uluslararası ilişkilerde temel aktör olarak tahayyül edilen ulus devlet tarafından kontrol edilemeyen tüm yönlerini ifade eden “düzensiz göç” kavramı küreselleşen dünyada en fazla tartışılan konuların başında gelmektedir. Sadece bir ülkeye egemen gücün koyduğu kurallar haricinde girmeyi değil aynı zamanda giriş amacından farklı biçimde ilgili ülkede bulunmayı ve çıkış süresinin aşılmasını da ifade eden düzensiz göç ve buna yönelik mücadele ve stratejiler kitlesel göç akınlarına maruz kalan ülkeler başta olmak üzere tüm devletlerin gündeminde yer bulmaktadır. Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliğine göre (BMMYK) 2020 yılı içerisinde 125.000 korunmaya muhtaç kişi Avrupa'ya yönelen düzensiz göç hareketine katılmıştır. Bunların yaklaşık 86.000'i deniz yoluyla, 35.000'i ise kara yoluyla Avrupa topraklarına girmeye çalışırken Batı, Orta ve Doğu Akdeniz olarak bilinen göç rotalarını kullandığı anlaşılmaktadır. Düzensiz göçmenler ağırlıklı olarak Suriye (%17,3), Fas (%13,7), Cezayir (%10,6), Tunus (%10,5) ve Afganistan'dan (%8,1) gelmektedir. Sığınma başvuruları açısından da Suriye (63.000) ve Afganistan'ın (44.220) öne çıktığı görülmektedir. 2020 yılı içerisinde yapılan sığınma başvurularının sayısı 472.000 olarak kayıtlara geçerken, 18 yaş altı ve ebeveynini olmayan çocukların sayısı (141.000) neredeyse toplam başvuruların üçte birini oluşturmuştur (AB Web Sitesi, 2021). Missing Migrant Project (2021) verilerine göre ise 2014 yılından itibaren düzensiz göç yolculuğunda hayatını kaybedenlerin/kayıpların sayısının yaklaşık 23.000 olduğu tahmin edilmektedir.

Düzensiz göç sürecinde kaynak ve hedef ülkelerin farklı coğrafyalarda yer alması, AB ülkelerine yönelik düzensiz göç akınlarında birçok ülkenin transit ülke olarak kullanılmasına yol açmaktadır. Bu ülkelerin başında İran ve Türkiye' gibi AB üyesi olmayan ülkelerin yanı sıra AB üyesi olan ve Birliğin güneydoğu sınırını oluşturan Yunanistan da gelmektedir. Her ne kadar kimileri için AB üyesi olarak Yunanistan hedef ülke olarak görülse de aslında transit ülke olarak nitelendirilecek daha doğru bir yaklaşım olacaktır. Çünkü sığınmacıların Yunan topraklarına girmesiyle göç serüvenleri bitmemekte, Birliğin ekonomik ve sosyal açıdan daha müreffeh üyelerine yönelmektedir. Frontex'in 2021 tarihinde yayınladığı risk raporuna göre yaklaşık 22.000 düzensiz göçmen Türkiye ve Arnavutluk üzerinden Yunan topraklarına giriş yapmaya çalışırken tespit edilmiştir (Frontex, 2021, s. 14; Amnesty International 2020). Ancak, Yunanistan hükümetinin kendi sınırlarını koruma gerekçesiyle düzensiz göçmenlere karşı hukuki ve fiili yaklaşımları uluslararası hukuk çerçevesinde ciddi insan hakları ihlali oluşturmaktadır. Bu ihlallerin en somut örneği, 2020 yılında Afgan sığınmacıların Meriç nehrini şişme botlarla geçmeleri esnasında Yunan kuvvetleri tarafından botlarının batırılması ve sığınmacıların soyularak soğuk suya atılmalarıdır. Ayrıca kara sınırından Yunan topraklarına girmeye çalışanlara yönelik de ateşli silahlarla sınırdan geri itmeler (push-back) insan hakkı ihlalleri kapsamında ilk hatırlanan örnekler arasındadır. Bu tür yaklaşımlar insan onuruna yakışmayan ve en temel insan hakkı olan yaşam hakkını riske eden fiiller kapsamında değerlendirmek gerekmektedir. Bunun yanında sığınma hakkı da insan haklarıyla doğrudan bağlantılı olup ülkelerin kendilerinden sığınma talep eden yabancılara belirli prosedürleri yerine getirmeden sınır dışı etmeleri yahut sınırdan püskürtmeleri hem 1957 tarihli Mültecilerin Hukuki Statüsüne ilişkin Cenevre Sözleşmesi'ne hem de Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin ihlali durumunu oluşturmaktadır.

Yunanistan'ın düzensiz göçe ilişkin yeterli ve hukuki bir planlamasının olmayışı yahut AB müktesebatı veya uluslararası anlaşmalardan oluşan müktesebatı farklı yorumlamasının bir sonucu olarak, Yunan sınırlarına gelen sığınmacıları her ne pahasına olursa olsun geri püskürtme yöntemiyle ülkesini koruması uluslararası toplumda büyük yankı uyandırmaktadır. Bu sürece bağlı olarak ölen ve yaralananların dışında hakları ihlal edilen sığınmacılar hâlihazırda AİHM başvuru yapmış ve dava süreçleri başlattığı görülmektedir. Bu davalara ilişkin AİHM kararlarının nasıl sonuçlanacağı ise mahkemenin daha önceki benzer davalardaki kararlarıyla yorumlanabilmektedir.

Bu makale, Yunanistan'ın göç ve sığınma sistemini inşa ederken reaksiyonel ve güvenlikçi bir tutum benimsediğini, göç mevzuatlarını tasarlarken Avrupalılaştırmadan ziyade ulusal kimlik, iç siyaset ve güvenlik gibi unsurları dikkate aldığını ileri sürmektedir. Bu bakış açısından kaynağını alan düzensiz göç ile mücadele ederken ortaya koyduğu fiiller, temel insan hakları ilkelerini ihlal etmesine karşın Yunan makamları tarafından meşru olarak algılandığı ve AİHM'de birçok davanın konusunu oluşturduğu ileri sürülmektedir.

## Yunanistan'ın Göç ve Sığınma Sistemi

Tarihsel olarak göç veren bir ülke konumunda olan Yunanistan'ın göç ve sığınma sisteminin inşası çok eski değildir. Osmanlı İmparatorluğu'ndan milliyetçi dinamiklerle bağımsızlığını ilan eden Yunanistan, kuruluşundan itibaren etnik ve dini açıdan homojen bir devlet olarak kalmaya özen göstermiş, uluslararası

göç akınlarından kendisini izole etmeye çalışmıştır. Yunanistan'ın bu tutumu göç deneyiminin sınırlı düzeyde gerçekleşmesine ve beraberinde kapsayıcı göç politikalarının ortaya çıkmasını güçleştirmiştir. Sınırlı göç deneyimi çerçevesinde, hafızalara ilk gelen Yunanistan'ın Anadolu'yu işgali ve sonrasında yaşadığı hezimetten sonra Türkiye Cumhuriyeti'yle yapmış olduğu nüfus mübadelesidir. 24 Temmuz 1923'de imzalanan Lozan Antlaşmasına ek olarak başka bir sözleşmeye iki ülke arasında nüfus mübadelesinin yapılmasına karar verilmiştir. İki ülkede farklı dine mensup insanların karşılıklı olarak yer değiştirmesini ve mübadiller tarafından boşaltılan yerlere gelen nüfusun yerleşmesini amaçlayan bu uygulama 1930'a kadar devam etmiştir. Batı Trakya'daki Türk azınlık ve İstanbul, Gökçeada ve Bozcaada'daki Rum nüfus istisna kapsamına alınarak buldukları yerde yaşayamaya devam etmesine karar verilmiştir (Bozdağlıoğlu, 2014, ss. 19-20; Baldwin-Edwards, 2006, ss. 115-121). Bu yer değiştirme, bir yandan Yunanistan'ın topraklarında Müslüman nüfusun azalmasına, diğer yandan ise 1,4 milyon Hristiyan'ın gelmesiyle etnik ve dini anlamda homojen bir Yunanistan'ın ortaya çıkmasına yardımcı olmuştur (Voutira, 2003, s. 66). Ortak köken, din, kültür ve dil üzerine inşa edilmiş olan Yunan ulusal kimliği yeni gelen göç dalgasını başarılı bir biçimde bünyesine katmıştır. Fakat mevcut ortak din ve dilin entegrasyona gerek olmayacağına yönelik düşüncenin de bir sonucu olarak Yunan hükümeti yeni gelenler için herhangi bir bütünleşme politikası hazırlamaya ihtiyaç duymamıştır (Triandafyllidou, 2013, s. 7). Belirtmek gerekir ki, bu süreç herkes için aynı olmamıştır. Entegre olmakta zorlanan Anadolu Rumlarının bir kısmı ise daha sonra Amerika ve Avrupa'ya göç etmiştir (Arı, 2012, s. 165).

İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra ise Yunanistan göç veren bir ülke haline gelmiştir. Savaş sonrası sanayileşmiş ülkelerdeki iş gücü açığını kapatmak maksadıyla 1955 ve 1973 yılları arasından yaklaşık 1 milyon kişi Yunan topraklarından göç etmiştir. Resmi istatistikler takip edildiğinde bu göçlerin ağırlıklı olarak Almanya (603,300), Avusturya (170,7000) ve Atlantik Okyanusu'nun diğer yakası Amerika (124,000) ve Kanada'ya (80,200) yöneldiği görülmektedir (Kasimis, 2012). Yunanistan'dan yapılan göçler tıpkı İspanya ve Türkiye'den gerçekleşen göç hareketleriyle benzerlikler göstermiştir. İşçi/emek göçleri kapsamında kavramsallaştırılabilecek olan bu göç dalgası, Yunanistan'daki işçi arzının sanayileşmiş Batı ülkelerine kaymasına yol açmıştır. Bu dönemde Yunanistan, ekonomik ve siyasi açıdan cazibe merkezi olmamasından dolayı kendi topraklarına yönelik ciddi bir göç akımı ile karşılaşmamıştır (Alioğlu Çakmak, 2018, s. 45). Sadece, 1970 ve 1980 arasında Yunanistan'a yönelen küçük ölçekli ve sınırlı süreli göçlerden söz etmek mümkündür. Bu göçler Yunanistan'a inşaat, tarım ve geçici işlerde çalışmak için gelen insanlar tarafından gerçekleşmiştir (Gropas ve Triandafyllidou, 2007). Papageorgiou bu göçlerin 10 milyonluk bir nüfus içerisinde çok küçük bir oran olduğunu hatırlatmakta ve 1988 öncesinde ülkede 40.000 yasal göçmen bulunurken 15.000 yasadışı göçmen bulunduğunun altını çizmektedir (2013, s. 77). Yunan hükümeti, yasal ve yasadışı göçmenlerin nüfusu beraber düşünüldüğünde bile toplam oranları genel nüfus içerisinde sadece 0.55 olan göçmenler karşısında da herhangi bir politika üretme ihtiyacı hissetmemiş ve topraklarındaki göçmenler için yasal bir zemin hazırlamamıştır. Dahası hiçbir siyasal parti tarafından da göç ve sığınma sistemine yönelik bir çalışma da yapılmamıştır (Sitaropoulos, 2000, s. 110).

Bu küçük ölçekli göç hareketine ek olarak, Soğuk Savaş'ın yarattığı siyasi iklim çerçevesinde Yunanistan, komünist rejimlerden kaçan insanların tercih ettiği rotalardan birine dönüşmüştür. Fakat Yunanistan'ın Soğuk Savaş dönemi boyunca konumu hedef ülkeden ziyade daha çok transit ülke konumundadır. Komünist ülkelerden gelenler, Yunanistan'a yerleşmeyi düşünmemiştir. Aksine, nihai hedefleri olarak belirledikleri Batı Avrupa, Amerika ve Kanada'ya ulaşmak için Yunan topraklarını kullanmışlardır. Doğu bloğu ülkelerinden kaçanlara ek olarak, Ortadoğu ve Türkiye'den gelenler ise herhangi bir yasal statüsü olmadan Yunanistan'a sığınarak, diğer ülkelere gitmenin yollarını aramışlardır (Black, 1994, s. 364). Göçmenlerin Yunanistan'ı tercih etmemelerinin arkasında iki önemli faktör olduğu ileri sürülebilir. Bunlardan ilki Yunanistan'ın Batı Avrupa ve ABD ile kıyaslandığında ekonomik açıdan daha düşük seviyelerde olması ve sosyal devlet mekanizmasının iyi işlememesidir. İkinci faktör ise Yunanistan'ın mülteci ve sığınmacılara yönelik tutumu ve demokrasi karnesidir. Black'ın de belirttiği üzere Yunanistan hiç bir zaman mülteci dostu bir ülke olmamış ve kabul edilen sığınma başvuruları ise yüzde 2 seviyesinde kalmıştır (Black, 1994, s. 364).

Fakat Yunan topraklarına yönelen göç trendi, Yunanistan'ın Avrupa Topluluğu'na üye olmasından sonra yakaladığı ekonomik refah ve Sovyetlerin çöküşüyle Balkanlar'da yaşanan siyasi ve ekonomik kargaşadan dolayı değişmeye başlamıştır. Ekonomik büyümesini devam ettirme gayreti içinde olan Yunanistan, sanayide meydana gelen iş gücü açıklarını yabancı işçiler vasıtasıyla kapamaya çalışmıştır. Yunan Endüstri Federasyonu'nun tavsiyesi üzerine Asya ve Afrika'dan işçiler ülkeye davet edilmiş bunlara ek olarak Balkanlar'dan çoğu yasadışı yolları kullanarak yabancı işçiler ülkeye girmesine göz yummuştur

(Karyotis, 2012, s. 394). Belirtmek gerekir ki ülke içindeki bu yabancı sayıları toplam nüfus içerisinde oranı çok sınırlı kalmıştır. Gropas ve Triandafyllidou (2005) 1991'de nüfus istatistikleri üzerinden yaptıkları çalışmada bu oranın toplam nüfus (10.260.000) içinde sadece yüzde 2 olduğunu (167,000) olduğu göstermektedir. Bu oranlar ve Yunanistan'ın karşılaştığı göç hareketinin özelliği düşünüldüğünde, açık bir biçimde söylenebilir ki, göç ve entegrasyona yönelik bir politika hazırlama ihtiyacı hissedilmemiştir (Papageorgiou, 2013, ss. 76-77).

Soğuk Savaş sonrası dönemde göç politikaları açısından Yunanistan'da bir kırılma yaşanmıştır. Bu dönemde Yunanistan hem kitlesel göç akınlarına maruz kalmış hem de iç siyasi dinamiklerin etkisiyle göç ve sığınma sisteminde birtakım reformlar yapmak zorunda kalmıştır. Sovyetlerin çöküşüyle beraber Balkanlar'da başlamış olan siyasi kaos, insanları daha iyi ekonomik ve sosyal şartlarda yaşamaya sevk etmiştir. Yunanistan bu insanlar tarafından öncelikli göç rotası içerisinde görülmüştür (Gropas ve Triandafyllidou, 2007, ss. 161-172). 1990'ların ortalarında yaşanan göçlerden sonra yaklaşık 1 milyona yakın bir nüfus Yunan topraklarına girmiştir. Bu göç dalgasının yapısı incelendiğinde sadece 700,000'den fazla Arnavut'un Yunanistan'a yasadışı yollardan giriş yaptığı görülmektedir (Papageorgiou, 2013, s. 77). Yaşanan göç hareketi, Yunan iç siyasetinde göç politikasının nasıl olması gerektiği yönünde tartışmaları alevlendirmiş, dönemin siyasetçilerinin tutumu engelleyici ve güvenlikçi bir bakış açısıyla hazırlanan göç politikalarından yana olmuştur. Medyanın da yardımıyla göçmenlere yönelik olumsuz bir iklimin ortaya çıkması göçmenleri suç ile ilişkilendirilmelerine ve entegrasyonu önceleyen politikalar yerine engelleyici politikaların benimsenmesine yol açmıştır (Alioğlu Çakmak, 2018, ss. 46-47). Bu nokta itibarıyla daha önce topraklarına misafir işçileri kabul etmiş Almanya ve Batı Avrupa ülkelerinden oldukça farklı bir tutum benimsemiştir.

Böyle bir siyasal zemin içerisinde göç mevzuatı kapsamında değerlendirebilecek ilk kanun 1991 tarihinde yayınlanmış olan yabancılar kanunudur. Bu kanuna göre yerli ve yabancı arasındaki ayrım keskin çizgilerle belirlenirken, Karydis'e göre kanunun dayandığı felsefe doğrudan yabancıların ülkeye girişlerini engellemeye yöneliktir (Karydis, 1996, s. 65'den akt., Antonopoulos, 2006). Kanunun girişi yabancıları suç ile ilişkilendirmiş ve göçmen karşıtı söylemin ortaya çıkmasına imkân vermiştir. Göçmenlerin sosyal problemler yarattığı ve bu sorunlarını çözmek için uyuşturucu kaçakçılığı, hırsızlık ve soygun gibi suçlara başvurmaktan çekinmeyeceklerine dair önyargılar üretilen söylemin içeriğini oluşturmaktadır (Antonopoulos, 2006, s. 137). Yunan hükümeti bu kanunla, yasadışı göçü engellemeyi ve kamu düzenini sağlayarak güvenliği artırmayı hedeflemiştir. Kanunu değerlendiren hukukçular, hiçbir şekilde ileriye dönük entegrasyona dair vizyon içermediğini belirtmiştir. Yunan göç ve sığınma sisteminde göçü engelleyici tutum 1990'ların siyasi atmosferine uygun bir biçimde Sovyet sonrası yaşanan kargaşadan kendilerini uzak tutmaya çalışan ülkelerdeki uygulamalarla benzerlik taşımaktadır (Chambliss, 1995, s. 236).

Göç mevzuatı kapsamında değerlendirilebilecek başka bir yasal çalışma ise 1992 yılında 4803/13/4K ve 4803/13/7a olarak da bilinen Bakanlıklararası Kararnamelerdir. Bu kararnameler Kamu Düzeni ve Güvenliği Bakanlığı (*Ministries of Public Order*), Adalet ve Dış İşleri Bakanlıklarının ortak çalışmaları sonrasında geliştirilmiş ve yabancıların yasal veya idari kararlarla nasıl sınır dışı edileceklerine dair düzenlemeleri içermektedir (Antonopoulos, 2006, s. 138). Sınır dışı etme durumuna ek olarak, ilk defa resmi bir belgede Yunanistan'ın da taraf olduğu Mültecilerin Hukuki Statüsüne İlişkin 1951 Cenevre Sözleşmesi'de tanımlanmış olan geri gönderme (*non-refoulement*) yasağı geçmiştir. Fakat bu kararnameleri 1991 tarihli yabancılar kanununu oluşturan felsefeden çok bağımsız olduğunu düşünmemek gerekmektedir. Çünkü bu kararnameler bahsi geçen kanunu tamamlayıcı özellikte olup, baskıcı ve güvenlikçi bakış açısını devam ettiren bir yapıdadır (Antonopoulos, 2006, s. 138).

Yunanistan'ın göç ve sığınma sistemini inşa eden diğer bir kanun 1996 tarihli 2404 sayılı kanundur. Bu kanun ülkeye girecek olan yabancı işçiler hakkında düzenlemeleri içermektedir. Mevcut göçmenlerin ya da çalışanların yasaya dâhil edilmemesi göç politikalarının sınırlı düzeyde kaldığının en büyük kanıtı olarak ileri sürülebilir. Bu yasa geçici-mevsimlik işçi statüsünde Yunanistan'a gelen Arnavutlar düşünülmüş olarak hazırlanmıştır. Bu yasayla birlikte yabancı işçileri davet eden toprak sahiplerinin valiliklerden izin alması zorunlu hale gelmiştir. Yasa aynı zamanda izin koşulunun çerçevesini de belirlemektedir. Buna göre işin bir Yunan vatandaşı tarafından yapılamadığı durumlarda yabancı işçilerin davet edilmesini mümkün hale getirmektedir. Entegrasyona yönelik bir düzenleme olmaktan uzak olan bu yasa göçmenleri birey ya da vatandaş olarak görmek yerine "misafir işçi" olarak değerlendirmekte işçilerin ileriye dönük kalma isteklerinin önüne geçmektedir (Antonopoulos, 2006, s. 138).

Yasal mevzuat çerçevesinde değerlendirilebilecek diğer bir düzenleme ise 1997 tarihinde 358 ve 359 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnameleridir. Bu kararnameler ile Yunanistan'a daha önceki tarihlerde girmiş olan göçmenlerin kayıt altına alınması ve oturma izinlerini düzenlenmesi amaçlanmıştır. "Beyaz ve Yeşil Kart" ismiyle yeni bir uygulamanın başlamasıyla ülkedeki göçmenlerin kısa süreli ve sonrasında uzun süreli oturma izni alabilmelerine imkân verilmiştir. Fakat bu kararnamelerde bahsi geçen yeşil kart için ön koşul olarak beyaz kart sahibi olunması ve aynı zamanda beyaz kart için ise geçerli pasaport, kimlik belgeleri veya çalışma belgelerini ön şart olarak sunulma zorunluluğu olduğu için etkin bir şekilde uygulanamamıştır. Özellikle birçok göçmenin eksik belgelerle Yunan topraklarına girmiş olması ve işverenlerin düşük ücret vermek istemesinden dolayı bu kişilere destekleyici olmaktan imtina etmek istemeleri ve kayıt dışı çalışmaya zorlamaları ülke içindeki yabancıların beyaz ve yeşil kart uygulamasından faydalanamamasına neden olmuştur. Ülke içindeki göçmenlerin sadece yüzde 25'i kayıt altına alınmıştır. Ayrıca 28 Kasım 1997'i milat olarak kabul edilmesi birçok göçmenin otomatik olarak bu kararnamelerin sunduğu haklardan yararlanamamasına yol açmıştır (Antonopoulos, 2006, ss. 138-139).

Yunanistan'ın göç ve sığınma sistemi kapsamında üzerinde durulması gereken diğer bir kanun ise 1998 tarihinde kabul edilmiş olan 2622 sayılı kanundur. Bu kanun ile sınırlarda görev yapacak bir teşkilatın kurulması hedeflenmişti. Bir merkezi ve çeşitli taşra birliklerin oluşan polis teşkilatına yasa dışı göçleri engelleme, Yunanistan'da yasa dışı biçimde yaşayan göçmenleri tespit etme, tutuklama ve yasadışı girişe yardım edenleri tespit ve tutuklama görevi verilmişti (Antonopoulos, 2006, s. 139). Bu teşkilatın sınıra yakın adalarda ve bölgelerde görev yapacağı belirtilmişti fakat Yunanistan'ın sahip olduğu adalar ve sınırları düşünüldüğünde düzensiz göçle mücadele çok etkin bir teşkilat olduğunu söylemek zordur. Yunanistan'ın göç ve sığınma sistemine yönelik 1990'lar boyunca yaptığı düzenlemeler genel olarak değerlendirildiğinde ortaya çıkmış ihtiyaçlara yönelik refleks olarak geliştirilmiş ulusal mevzuat çalışmalarıdır. Daha çok iç siyasi dinamiklerin etkisiyle engelleyici bir bakış açısını barındıran bu mevzuat çalışmaları bütünleşme politikalarına yönelik bir tutum içermemektedir.

2000'li yılların gelmesiyle beraber Yunanistan'ın göç ve sığınma sisteminde daha radikal reformlar yapma ihtiyacı ortaya çıkmıştır. Bu bağlamda 2001 tarihinde yürürlüğe girmiş olan 2910 sayılı yabancılar yasası bahsedilmesi gereken örneklerin başında gelmektedir. Bazı hukukçulara göre, 15 bölümden oluşan bu yasa göçmenleri güvenlikçi bir bakış açısı yerine daha çok insani bakış açısıyla Yunan toplumuyla bütünleştirmeyi amaçlamıştır. Özellikle yabancıların hak ve sorumluluklarını düzenleyen kısım bu düşünceyi besleyen temel argümanlardan biridir. 5 ana kısımdan oluşan bu yasa sınır kontrolü, yabancıların Yunanistan'a girişi ve çalışmaları hakkında şartlar, yabancıların hak ve sorumlulukları, illegal göçmenlerin cezalandırılması ve engellenmesi ve son kısımda ise kamu hizmetleri, avukatlar, çalışanlar için sorumluluklar ve yaptırımları içermektedir (Antonopoulos, 2006, ss. 139-141). Her ne kadar insani bir bakış açısıyla yapıldığı iddia edilse de bu kanunda öncekiler gibi göçmen sorunun güvenlik meselesi ve kamu düzeni problemi olarak gördüğü anlaşılmaktadır (Karamanidou, 2021, s. 97). Önceki yasal düzenlemelerden farklı bir yaklaşım benimsenmemiş ve AB içerisindeki göç üzerine gelişen yasal mevzuatın gerisinde kalmıştır. Tıpkı daha önceki dönemlerde olduğu gibi, Yunanistan'ın bu çabalarında Avrupalılaşma bakışı yerine ulusal düzeyde gerçekleşen güvenlikleştirmenin etkisi devam etmiştir.

Uluslararası İlişkiler teorileri bağlamında Yunanistan'ın 1990'da inşasına başladığı göç ve sığınma sistemi literatürde geleneksel güvenlik yaklaşımlarının bir eleştirisi olarak doğan Kopenhag Okulu tarafından geliştirilen teoriyle sistematik bir biçimde açıklanabilir (Buzan, Waever ve De Wilde, 1998). Köklerini inşacı bir dünya görüşüne dayandıran Kopenhag Okulu geliştirdiği "güvenlikleştirme" teorisiyle güvenlik çalışmalarına yeni bir boyut kazandırmış ve güvenliğin çok boyutlu, nesnel olmayan ve değişken bir kavram ve durum olduğunu ileri sürmüştür. Güvenlikleştirme kavramı, güvenliğin bir söylem olarak düşünülmesi ve söylemler vasıtasıyla meselelerin güvenlik problemi haline getirilmesi sürecine işaret etmektedir. Özneler-arası bir yapım süreci olarak algılandığı için tehditin gerçek olup olmaması Kopenhag Okuluna göre önemli değildir. Sorunlar objektif bir biçimde varlık gösterse bile, tehdit haline getiren güvenlikleştirici aktörün (siyasi liderler, bürokrasi, hükümet, lobi ve baskı grupları) söylemi doğrultusunda gerçekleşmektedir (Buzan, Waever ve De Wilde, 1998, ss. 36-40). Bu bakış açısından yola çıkarak, özellikle iç siyasette göçmenlerin ulusal güvenliğe, kamu düzenine ve Yunan ulusal kimliğine yönelik tehdit olarak lanse edilmeleri ve ana akım medya tarafından sistematik bir biçimde suçlu olarak gösterilmesi, Yunanlı siyaset yapıcılarının 90'ların başından 2000'lerin ortalarına kadar hazırladıkları kanunların arkasındaki temel düşünce ve motivasyonun anlaşılmasına yardımcı olmaktadır.

Fakat bu düşünce Ortak Avrupa İltica Sisteminin ve beraberinde topluluk düzeyinde hazırlanmış olan müktesebatın gelişmesiyle farklı bir yöne doğru ilerlemeye başlamıştır. 2005 yılından sonra Yunanistan'ın

ulusal düzeyde çıkardığı kanunlara ve kararlara ek olarak, topluluk düzeyinde kabul ettiği önemli yönetmelikler ve düzenlemelerde mevcuttur. Bunlar arasında adil, hızlı ve kaliteli sığınma kararları için gerekli koşulları belirleyen ve özel ihtiyaçları olan sığınmacılar, taleplerini açıklamak için gerekli desteği almak isteyen ve özellikle refakatsiz küçüklerin ve işkence mağdurlarının korunması amaçlayan İltica Prosedürleri Yönergesi (*The Asylum Procedures Directive*), Temel Haklar Şartına uygun olarak onurlu bir yaşam standardı sağlamak için AB genelinde sığınmacıların kabul koşulları (barınma, yiyecek ve giyim ve belirli koşullar altında sağlık, eğitim veya istihdama erişim gibi) için ortak standartların belirlemeyi amaçlayan Kabul Koşulları Yönergesi (*The Reception Conditions Directive*), uluslararası koruma verilmesi ve bu korumadan yararlananların hakları ve entegrasyon önlemlerine erişimi sağlamayı kolaylaştıran Yeterlilik Direktifi (*The Qualification Directive*), devletlerin sığınmacı başvurularının incelenmesinden sorumlu devletin belirlenmesi ve ilişkileri düzenleyen kuralları netleştiren Dublin 3 Tüzüğü (*The Dublin 3 Regulation*) ve suçları önlemek, tespit etmek veya araştırmak için kanun uygulayıcı makamlara AB veri tabanında depolanan sığınmacıların parmak izlerine ve kişisel bilgilerine erişim imkân ı veren *EURODAC* sayılabilir (AB Web sitesi, 2021). Bu mevzuat bir bütün halinde değerlendirildiğinde Ortak Avrupa İltica Sistemi (*CEAS*) oluşturmaktadır. Bu sistem, sığınmacılara açık ve adil bir biçimde başvuru imkân ı tanımakta ve başvuru yaptıkları her yerde eşit davranılmasını sağlamak amacıyla ortak standartlar ve iş birliği prosedürlerini belirlemektedir. 2005 sonrası yapılan mevzuat çalışmalarını (3386/2005 ve 3536/2007) AB müktesebatına uyum kapsamında değerlendirmek daha rasyonel bir yaklaşım olacaktır (Triandafyllidou, 2013, s. 24). Yunanistan AB müktesebatını gözeterek göç ve sığınma sisteminde değişikliklere gitmiştir. Fakat yapılan bu değişikliklerin aksaklıkları ortadan kaldırdığını ve bir devletin Birlik mevzuatını kabul ettiği bir süreç olarak tanımlanan "Avrupalılaştırma", sürecinin başarılı bir biçimde tamamlandığını söylemek zordur (Schimmelfennig ve Sedelmeier, 2005).

Yunanistan İkinci Dünya Savaşı sonrasında Batı bloğu içerisinde yer almasının da etkisiyle insan haklarına dair uluslararası metinleri kabul etmesine ve uluslararası örgütlere üyeliklerini gerçekleştirmesine karşın zihniyet dönüşümünü tamamlamada başarılı olamamıştır. Karamanidou'a göre (2001, s. 93) kabul edilen uluslararası sözleşmelerin yorumlanması ve iç hukukta reformların tamamlanması insani bir bakış açısı gözetilerek yapılmamıştır. Aksine devlet çıkarlarının ön planda tutulduğu bir bakış açısıyla gerçekleştirilmiştir. Devletin çıkarları ve güvenliği bu sözleşmelerin önüne geçmekle kalmamış aynı zamanda AB ile ilişkileri de tutucu ve isteksiz bir iradenin ortaya çıkmasına yol açmıştır. Yunanlı politikacıların bu tutumunun arkasında uluslararası ilişkiler disiplininde realist kuramın etkili olduğu anlaşılmaktadır. Devlet egemenliği ve ulusal çıkar kavramının ön planda tutulması, her ne kadar AB üyesi olmasına hatta mevzuatı kabul edip uygulamaya koymasına karşın yorumlamada ulusal çıkar kavramının kendisini hissettirmesi konuyu güvenlik ve güç çerçevesinde yaklaşmalarıyla sonuçlanmaktadır.

Tarihsel süreçte mevzuat kapsamında yapılan dönüşümler ve göçmenler üzerine üretilen söylemler Yunan ulusal kimliğine tehdit olarak görülmüş ve AB'nin Yunanistan'ın iç işlerine müdahalesi olarak sağ partiler tarafından siyasi propagandaları için kullanılmıştır (Triandafyllidou ve Kouki, 2014, s. 419). Bu noktada yakın dönemde üzerinde en fazla tartışılan belgelerin başında Dublin 3 yönetmeliği gelmektedir. 2013 yılında kabul edilmiş ve sığınma başvurularında uygulanacak olan sürecin ana hatlarını ve devletlerin sorumluluklarını belirleyen bu yönetmelik, Yunanlı siyasetçilerin eleştirilerinden kendisini kurtaramamıştır (Ceccorulli ve Lucarelli, 2017, s. 72) Yönetmeliği hazırlık aşamasında dahi üyeler arasında dayanışma ya da adil sorumluluk paylaşımı amaçlanmaması, AB'nin dış sınırlarını oluşturan üye devletler tarafından adil bir yönetmelik olmadığı ve üyeler arasında eşitsizlik ortamını daha da derinleştirmesine neden olduğu gerekçesiyle eleştirilmektedir. Bu yönetmeliğin göç ve sığınma sistemi kapsamında en önemli tarafı sığınma başvurularının tamamlanmasında ve sığınmacıların sorumluluklarının ayak bastıkları ilk devlete ait olacağı yönünde yaptığı düzenlemedir. 2015 yılından itibaren kitlesel göç akınlarına maruz kalan AB'nin dış sınırlarını oluşturan üye devletler Dublin 3 yönetmeliğinin bu haliyle coğrafi dezavantajları ve avantajları daha da önemli hale getirdiğini iddia etmektedirler. Yunanistan'ın göç ve sığınma sisteminde yer alan aksaklıkların arkasında siyasi iradenin Yunanistan'ın coğrafi konumu nedeniyle bahsi geçen müktesebata yönelik isteksizliği olduğu anlaşılmaktadır (Ceccorulli ve Lucarelli, 2017, ss. 71-72). Yunanistan'ın AB'nin diğer üye devletleriyle kıyaslandığında dezavantajlı bir konumda olduğu görülecektir. Doğu rotasını tercih eden sığınmacılar doğrudan Yunanistan'a ulaşmakta ve Dublin 3 çerçevesinde Yunanistan bu sığınmacılar için hep birincil ülke olarak kabul edildiğinden tek başına sorumluluk sahibi olacaktır. Farklı bir biçimde ifade etmek gerekirse, AB'nin merkezinde yer alan Lüksemburg, Belçika ya da Avusturya gibi ülkelerde Dublin 3 yönetmeliği kapsamında sığınma başvurularını teknik anlamda görmek mümkün değildir. Yunan, İspanyol veya İtalyan topraklarına girmeden sığınmacılar Avrupa'nın içlerine ulaşamayacağı için Dublin 3 prosedürü o ülkelerde uygulanmayacaktır. Bu noktada Almanya'nın uyguladığı istisna vardır. 2015-2016

yıllarında açık kapı politikası uygulayacağını ve sınırlarına 1 milyondan fazla sığınmacıyı kabul edeceğini açıklamıştır (Erdoğan, 2021, s.81).

Yunanistan yaşadığı coğrafi dezavantajı farklı enstrümanlar kullanarak tersine çevirme eğilimindedir. Bu bağlamda değerlendirilebilecek son bir mevzuat ise 16 Aralık 2013 tarihinde AB ve Türkiye arasında imzalanmış olan Geri Kabul Anlaşmasıdır (GKA). Ülkeden çıkarılma sürecini düzenleyen bu anlaşma uluslararası bir anlaşma statüsünde Birlik hukukunun ayrılmaz bir parçası olarak üye devletleri ve diğer taraf devletleri bağlamaktadır. Usulüne göre kabul edilen bir uluslararası anlaşma olduğundan Türkiye Cumhuriyeti anayasasının 90.md göre de kanun statüsündedir. GKA, karşılıklılık ilkesi temelinde, Türkiye veya AB üyesi bir devlet açısından düzensiz göçmen olan vatandaş, üçüncü ülke vatandaşı veya vatansız kişinin geri kabulü veya transit geçişi ile ilgili koşulları, esasları ve usulleri tespit etmektedir (Göçmen, 2014, ss. 22-26). Birliğin bir üyesi olarak Yunan topraklarında yakalanan düzensiz göçmenler bu anlaşma kapsamında Türkiye'ye iade edilmektedir. Böylelikle, Yunanistan Dublin 3 anlaşmasını uygularken coğrafi konumunun dezavantajını GKA ile tersine çevirmeye çalışmakta, sınırlarına gelen düzensiz göçmenleri Türkiye'ye göndermektedir.

Yunanistan'ın göç ve sığınma sistemi bir bütün olarak değerlendirildiği zaman güvenlikleştirici bakış açısının varlığı ve Avrupalılaştırma sürecinde siyasi iradenin isteksiz oluşu Arap Baharı sonrasında ortaya çıkan göç dalgaları karşısında kurgulanan sistemin zayıf yönlerinin daha belirgin hale getirmiştir. Aksak bir biçimde işleyen sistem düzensiz göçlerle mücadele sürecinde telafisi mümkün olmayan ihlallerin yaşanmasına yol açmaktadır. İnsan hakları ihlalleri olarak geniş bir perspektif ile kavramsallaştırılması muhtemel bu ihlaller Uluslararası Af Örgütü, BM gözlemcileri ve çeşitli sivil toplum örgütleri tarafından hazırlanan raporlara da yansımaktadır. Ayrıca bu ihlaller AIHM'de birçok davanın da konusunu oluşturmaktadır. AIHM verdiği kararlar bir taraftan üye devletlerin düzensiz göçle mücadele stratejilerini gözden geçirmelerine; diğer taraftan ise, AB'nin ortak göç ve iltica politikasının geleceğinin sorgulanmasına neden olmaktadır.

### **Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi Çerçevesinde Yunanistan'ın Fiili Davranışlarının Yorumu**

Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi (AIHS) insan haklarını en geniş şekilde yorumlayan ve korumayı amaçlayan uluslararası sözleşmelerin başında gelmektedir. Sözleşme her ne kadar sığınma talep edenler ile hali hazırda mülteci statüsüne sahip olan kişileri geri gönderme yasağına ilişkin özel hüküm içermese de bu yasağı diğer maddeler çerçevesinde inceleyerek tamamlayıcı koruma sağlamaktadır. Sığınma talebi aslen mültecilik statüsüne giden yolun ilk basamağıdır ve mülteci statüsünü sahip olmak için aranan şartların var olup olmadığının araştırılması süresince bu kişilere verilen isimdir.

Mülteciler üzerine gelişen literatür incelendiğinde, 1951 tarihli Mültecilerin Hukuki Durumuna dair Cenevre sözleşmesi gerek mülteci tanımında gerekse diğer hükümleri noktasında günümüz ihtiyaçlarına cevap verirken birtakım problemlerin ortaya çıktığı görülmektedir. Bu noktada AIHS'nin bu sözleşme dışında kalan durumlar için oluşturduğu koruma mekanizmasının katkısı oldukça etkilidir (Bozova, 2020, s. 39). Son dönemlerde Yunanistan'ın sığınma talep eden kişilere karşı eylemlerini de sözleşmedeki temel insan haklarına ilişkin belirli maddelere dayanarak karara bağladığı anlaşılmaktadır.

Mahkemenin ihlalleri yorumlamasından önce geri gönderme yasağının kapsamının ve de Sözleşme ile bağlantısının açıklanması faydalı olacaktır. Geri göndermeme ilkesi esasen mülteciliğin garanti prensibi olup uluslararası hukukta da teamül olarak kabul edilen bir ilkedir. 1951 tarihli Cenevre Sözleşmesi'nin 33. maddesinde belirtildiği üzere

"hiçbir taraf devlet, bir mülteciyi, ırkı, dini, tabiiyeti, belli bir sosyal gruba mensubiyeti veya siyasi fikirleri dolayısıyla hayatı ya da özgürlüğü tehdit altında olacak ülkelerin sınırlarına, her ne şekilde olursa olsun geri göndermeyecek veya iade ("refouler") etmeyecektir".

İlgili metin incelendiğinde iki hususun altını çizmek gerekmektedir. Bunlardan ilki geri göndermeme ilkesinin sadece kendisine mültecilik statüsü tanınanları kapsayıp kapsamadığı, diğeri ise son cümledeki her ne şekilde olursa olsun geri gönderilmeyecek yahut suçluların iadesi kapsamında iadesi yapılmayacak ibareleridir. Maddenin lafzına bakıldığında emredici olduğu ve de taraf ülkelere geri göndermeme ilkesine uymaları emredilmektedir. Öncelikle, sözleşmenin mültecilik statüsü ile ilgili kısmına bakıldığında sadece mülteci statüsü alan kişileri kapsadığı ileri sürülebilir. Belirtmek gerekir ki, madde lafzına bu denli bağlı kalarak yapılan yorumlar gerek 1951 Cenevre Sözleşmesi'nin gerekse AIHS'nin amacına ve ruhuna uymamaktadır. Çünkü mültecilik statüsü verilen bir statü olmayıp, sadece 1951 sözleşmesindeki mültecilik

şartlarının taşınıp taşınmadığının kontrol edilmesi üzerine statü talep edilen devlet tarafından bu statünün tanınmasıdır. Diğer bir deyişle, sığınma talebinde bulunan kişinin zaten bu statüyü şartlar kontrol edilirken de taşıdığı varsayılır. O nedenle doktrinde kabul edilen görüş mültecilik statüsünün bir tanıma işlemi olduğudur.

Diğer taraftan ise devletler son dönemlerde göç politikalarını önemli ölçüde değişiklik yaparak bu statüyü tanımamak için kesin kurallar koyduğu gözlemlenmektedir. Eğer geri göndermeme ilkesini sadece lafız yönüyle inceleyecek olursak, bu ilkenin çok sınırlı bir kesimi koruyacağı ve dışarıda kalanlar için ise ciddi mağduriyet ve insan hakları ihlallerine sebebiyet vereceği muhtemeldir. Bundan dolayıdır ki geri göndermeme ilkesinin henüz bu statüyü almamış kişileri de kapsamı gerekmektedir (Aytekin, 2020, s. 33). Ayrıca bu geri göndermeme ilkesinin hukuki niteliği tartışma konusu olup çoğunluk tarafından uluslararası teamül kuralı olarak nitelendirilmektedir. Bu durumun sözleşmeye taraf olmayan ülkeler için de bağlayıcı sonuçlar doğurduğu kabul görmektedir (Öztürk, 2015, ss. 143-148). AİHM'de ilkenin bu özelliği nedeniyle AİHS'de yer almamasına rağmen ve de 1951 Cenevre Sözleşmesi'nin lafına rağmen ilkeyi geniş yorumlamaktadır ve de bu yönde kararlar vermektedir.

Mahkemenin vermiş olduğu bu kararlara taraf devletlerin sadece uyma zorunluluğu değil aynı zamanda bu kararlara uygun şekilde bireysel ve genel tedbir alma yükümlülükleri mevcuttur. Bu nedenledir ki taraf devletler iç hukuk kurallarını bu kararlar doğrultusunda uyumlu hale getirerek insan hakları ihlallerine karşı tedbir almak zorundadır (Bozovalı, 2020, s. 45).

AİHS ve ek protokolleri geri göndermeme ilkesini; ülkeye kabul ve sığınma prosedürlerine erişim, geri itme (push back), toplu sınır dışı etme, tutulma, mahkemelere erişim gibi sığınma hukukuna ilişkin başvuruları Sözleşme'nin 2. maddesinde düzenlenen yaşam hakkı, 3. maddesi işkence veya insanlık dışı ya da aşağılayıcı muamele veya ceza yasağı, özgürlük ve güvenlik hakkı, özel ve aile hayatına saygı hakkı kapsamında değerlendirmektedir. Bunlara ek olarak mahkeme Sözleşme'ye Ek 4. Protokol'de ise toplu sınır dışı yasağı, 7. Ek Protokol'de sınır dışına ilişkin usul güvenceler ve bu haklara erişim için etkili başvuru hakkı kapsamında değerlendirmelerde bulunmaktadır (Köksal, 2020, s. 129). Bu değerlendirme sürecinde Mahkeme gecikmesinde sakınca bulunan hallerde özellikle sığınma talep eden kişilerin zulüm riski altında oldukları ülkeye gönderilme durumlarında gönderilme işleminin ivedilikle durdurulmasına yönelik ihtiyati tedbir kararı da vermektedir (Bayata Canyaş, 2015, s. 81).

Mahkemenin geri göndermeme ilkesini sıklıkla Sözleşme'nin 2. ve 3. madde kapsamında değerlendirdiği anlaşılmaktadır. Bu bağlamda denizlerdeki geri itme eylemi ile başvuranların sığınma başvurusunda bulunmasını engellendiği veya başvuruda bulunulan yerde başvuruları reddederek, ya da işlemleri başlatmayarak davalı devletin topraklarına girişlerinin engellendiği davaları değerlendirmiştir (Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi İçtihat Rehberi, 2020).

Denizlerdeki geri itmeler ya da sınır yakınlarındaki geri göndermeler dışında, AİHM'si ilgili devletin topraklarında kanuni olarak bulunup bulunmadıklarından bağımsız olarak ilgili devletin topraklarında bulunan yabancıların toplu olarak sınır dışı edilmelerini de ihlal olarak ele almaktadır. AİHM'nin önüne gelen bu davaların birçoğunda makalemizin de asıl öznesi olan Yunanistan karşımıza çıkmaktadır.

Bilindiği üzere, sığınmacıların sığınma başvuruları sonuçlanmadan sınır dışı edilmeleri mümkün değildir, bu nedenle mahkeme bazı kararlarında başvurusu devam eden sığınmacının tutulması ile sınır dışı edilme ihtimali arasında yakın bağlantı olmadığını ve Devlet yetkililerinin iyi niyetli hareket etmediğini belirtmiştir (R.U./Yunanistan, 2011).

Ayrıca kişinin gönderilmek istediği ülkedeki durum nedeniyle de gerçekçi bir sınır dışı olasılığı bulunmayabilir. Örneğin, mahkemenin önüne gelen bir davada, başvurusunun pasaportunu sunması üzerine Suriye uyruklu olduğunun anlaşılması ve Suriye'deki silahlı çatışmanın ağırlaştığının oldukça bilindik olmasına rağmen geri gönderilmesi açık şekilde bir ihlal olarak değerlendirilmiştir (S.Z.v Yunanistan, 2018).

Yunanistan devletinin sığınmacılara karşı işlediği insan hakkı ihlalleri bunlarla da sınırlı kalmayıp hassas gruplara ilişkin tutumları ve usule ilişkin ihlalleri de oldukça fazladır. Mahkeme birçok kararında aslen Yunanistan hükümetinin sığınmacılara uygulanacak olan usul işlemlere ilişkin yasal düzenleme eksikliklerini vurgulamaktadır. Örneğin, Mahkeme'nin bazı kararlarında, özellikle sınır dışı etme amacıyla yapılan tutulumların yargısal denetimi noktasında etkinliği hakkında ulusal mevzuatlardaki eksikliklerin olduğunu (S.D. v Yunanistan, 2009), yahut Yunan mevzuatında azami gözetim altına tutulma süresinin belirlenmediği durumları da ihlal olarak değerlendirmiştir (Mathbloom v Yunanistan, 2012). Ayrıca tutulan bu



kişilerin tercüman eşliğinde mevcut hukuk yolları hakkında bilgilendirilip, bir avukata başvuramazsa da mahkeme etkin başvuru hakkının ihlali olarak değerlendirmektedir. Ayrıca aynı davada, AİHM sözleşmenin 3. maddesinin de ihlal edildiğine karar vermiştir; çünkü Yunan yetkililer, refakatiz bir çocuk sığınmacı olan başvurana, idari gözetimin sonlandırılmasından sonra güvenli bir şekilde yaşamını sürdürmesi için konaklama konusunda herhangi bir yardım sunmamıştır (*Rabimi v Yunanistan, 2011*).

Yine mahkeme sığınma talep eden kişilerin tutuldukları yer ve koşulları uygun değilse AİHS'nin 3.maddesini de ihlal edildiği kanısındadır. Nitekim Yunanistan'ın bu tarz yöntemleri aslen dolaylı geri gönderme çabalarıdır. Çünkü sığınmacılara sağladı imkanlar asgari insan yaşam şartlarına uygun değildir ve korunmaya muhtaç bu kişilerin kötü ve daha kötü değerlendirmesi yapmasını sağlayarak geldikleri ülkeye yahut menşe ülkelerine geri dönmelerine yol açmaktadır (*M.S.S. v Yunanistan/ Belçika [BD], 2011; S.Z. v Yunanistan, 2018 ve H.A.A. v Yunanistan, 2016*). Yine değerlendirilmesi gereken diğer bir konu orantılılık ilkesinin olup olmadığıdır. Yunan yerel makamlarının özel ihtiyaç sahibi sığınmacıları tutmanın alternatiflerini göz önüne almadan tutma yöntemi ile amaca daha hafif önlemlerle ulaşabiliyorsa bu kişilerin tutulması AİHS'nin 5.maddesini ihlal edildiği mahkemece kabul edilmektedir (*Rabimi v Yunanistan, 2011*). Mahkemenin önüne gelen davada ağır bir hamilelik dönemi içinde olan sığınmacı kadın için de ihlal kararı vermiştir (*Mahmundi ve Diğerleri/Yunanistan, 2012*). Ayrıca mahkeme bu kararında, sığınmacıları, özel korumaya ihtiyaç duyan özellikle kısıtlı ve savunmasız bir popülasyon grubunun üyesi olduğuna dair BMMYK'nın görev ve sorumlulukları ile Kabul Direktifinde yer alan standartlarda da belirtildiği üzere uluslararası ve Avrupa düzeyinde geniş bir fikir birliği vardır (*M.S.S./Belçika ve Yunanistan [BD], 2011*).

Görüldüğü üzere aslen "Kale Avrupası'na" girişi engellemek ve sığınmacılara güvenlikleştirilmiş bir bakış açısıyla yaklaşan Yunanistan'ın asıl amacı öncelikle sınırdan içeri sokmamak, sınırda sığınma başvurularını kabul etmeyip, şartların sağlanıp sağlanmadığını kontrol etmeden kaçınma veya bu inceleme görevini ciddiyetle yerine getirmemektedir. Nitekim mahkeme Yunanistan aleyhine bu konuda da birçoğ ihlal kararı vermiştir. Eğer ki sınırdan güç bela içeri girme şansı olanlar ise belirtildiği üzere tutulma koşulları ve gördükleri muameleden dolayı da geri dönme fikrini göz önüne almaktadırlar (*A.E.A. v Yunanistan, 2018; M.S.S.v Belçika ve Yunanistan [BD], 2011; J.R. ve diğerleri v Yunanistan, 2018*). Mahkemede Yunanistan'ın bu fiillerini sözleşmenin 3. maddesiyle bağlantılı olarak ele alınan 13. maddeye göre davaları değerlendirmektedir.

AİHM'nin Yunanistan hükümetinin sığınmacılara karşı takındığı tavır ve buna bağlı olarak yaptığı eylemler açıkça temel insan haklarının ihlali. 2020 tarihindeki Afgan sığınmacılara da uygulamış olduğu muamelelerden dolayı yakın zamanda Yunanistan aleyhine başkaca ihlal kararları verilmesi beklenmektedir. Mahkemenin ihlal kararı vermesi önemli olsa da pratikte Yunanistan'ın bu tavrını değiştirmede süreci verilen kararlar çok fazla bir şeyi değiştirmeyecek ve düzensiz göçe bağlı olarak insanlar hayatlarını kaybetmeye devam edecektir. Bu nedenledir ki düzensiz göçün daha fazla can almaması ve insan hakkı ihlali oluşturmaması için geniş çapta bir çözüm üretilmesi gerekmektedir. Yunanistan'ı coğrafı kaderine terk etmek ve diğer AB üyesi devletlerin sorumluluk almaktan imtina etmesi düzensiz göçle mücadele bağlamında üretilecek çözümlerin önündeki en büyük engellerden biri olduğu düşünülebilir.

## Sonuç

Ortadoğu coğrafyasında yaşanan siyasi karışıklıkların bir sonucu olarak düzensiz göçü uluslararası toplumun gündemine bir kez daha gelmiştir. Uluslararası bir sorun haline gelmiş olan düzensiz göç bir yandan uluslararası iş birliklerini zorlarken, diğer yandan devletlerin göç ve sığınma sistemlerini ve stratejilerini gözden geçirmelerine yol açmaktadır. "Kale Avrupası'nın" güneydoğu sınır oluşturan Yunanistan bu düzensiz göç dalgaları karşısında hazırlıklı yakalandığını söylemek zordur. Tarihsel açıdan göç veren bir ülke olan Yunanistan'ın göç ve sığınma sisteminin inşası çok eskilere gitmemektedir. Daha çok ortaya çıkan bir soruna karşı reaksiyonel ve güvenlikçi bir tutum benimsediği anlaşılmaktadır. 2000'lerin ortalarına kadar hazırladıkları mevzuatta ulusal kimlik, iç siyaset ve güvenlik gibi unsurlar dikkate alınmış, ülke içerisindeki yabancıların entegrasyonuna dair bir hedef benimsenmemiştir.

Aynı zamanda, Yunanistan'ın göç ve sığınma sistemi incelendiğinde her ne kadar Yunanistan uluslararası göç açısından önemli olan uluslararası sözleşmeleri ve AB müktesebatını kabul etmiş olsa da Avrupalılaşmadan ve zihniyet dönüşümünden bahsetmek mümkün değildir. Göç meselesi her zaman Yunanistan için güvenlik meselesi olarak görülmüş, takip edilen politikalar ulusal çıkar kavramı ile özdeleştirmeye çalışılmıştır. Bu bakış açısı beraberinde düzensiz göçle mücadele ederken temel insan hakları ve uluslararası hukukun ihlal edilmesine neden olmaktadır. Yunanistan'ın düzensiz göçe ilişkin yeterli, rasyonel ve hukuki bir

planlamasının olmayışı yahut AB müktesebatı veya uluslararası anlaşmalardan oluşan müktesebatı farklı yorumlamasının bir sonucu olarak, Yunan sınırlarına gelen sığınmacıları her ne pahasına olursa olsun geri püskürtme yöntemiyle ülkesini koruması uluslararası toplumda büyük yankı uyandırmaktadır. AİHM önüne gelen davalarda Yunanistan'ı haksız olarak değerlendirmekte ve Yunanistan'a tedbir alma zorunluluğu da yüklemektedir.

Fakat mahkemenin ihlal kararı vermesi önemli olsa da pratikte Yunanistan'ın bu tavrını değiştirmedeği sürece verilen kararlar çok fazla bir şeyi değiştirmeyecek ve düzensiz göçe bağlı olarak insanlar hayatlarını kaybetmeye devam edecektir. Bu nedenledir ki düzensiz göçün daha fazla can almaması ve insan hakkı ihlali oluşturulmaması için geniş çapta bir çözüm üretilmesi gerekmektedir. Yunanistan'ı coğrafi kaderine terk etmek ve diğer AB üyesi devletlerin sorumluluk almaktan imtina etmesi düzensiz göçle mücadele bağlamında üretilen çözümlerin önündeki en büyük engellerden biri olduğu düşünülebilir.

### Etik Beyan

"Yunanistan'ın Düzensiz Göçle Mücadelesinde Gerçekleşen İnsan Hakları İhlalleri" başlıklı çalışmanın yazım sürecinde bilimsel kurallara, etik ve alıntı kurallarına uyulmuş; toplanan veriler üzerinde herhangi bir tahrifat yapılmamış ve bu çalışma herhangi başka bir akademik yayın ortamına değerlendirme için gönderilmemiştir.

### Kaynakça

- AB Web Sitesi, 2021. *Common European asylum system*. Erişim Tarihi: 29.11.2021, [https://ec.europa.eu/home-affairs/policies/migration-and-asylum/common-european-asylum-system\\_en](https://ec.europa.eu/home-affairs/policies/migration-and-asylum/common-european-asylum-system_en).
- AB Web Sitesi, 2021. *Statistics on migration to Europe*, Erişim Tarihi: 10.11.2021, [https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/promoting-our-european-way-life/statistics-migration-europe\\_en#european-statistics-on-migration-and-asylum](https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/promoting-our-european-way-life/statistics-migration-europe_en#european-statistics-on-migration-and-asylum).
- AİHM. (2020). Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi içtihat rehberi: göç. Erişim Tarihi: 29.11.2021, [https://www.echr.coe.int/Documents/Guide\\_Immigration\\_TUR.pdf](https://www.echr.coe.int/Documents/Guide_Immigration_TUR.pdf).
- Amnesty International (2020). The situation at Greece's borders. Erişim Tarihi: 29.11.2021, <https://www.amnesty.org/en/latest/news/2020/03/greece-turkey-refugees-explainer/>.
- Alioğlu-Çakmak, G. (2018). Avrupalaşmanın aşıl tendonu: göç politikaları ve Yunanistan örneği. *Mukaddime*, 2018, 9 (Özel Sayı 1), 39-57.
- Arı, K. (2012). *Büyük mübadele: Türkiye'ye zorunlu göç, 1923-1925*, 6. Basım. Tarih Vakfı Yurt Yayınları: İstanbul.
- Aytekin, D. (2020). Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Komitesinin geri göndermeme ilkesi ile ilgili olan kararlarının incelenmesi, *Yaşar Hukuk Dergisi*, 2(1), 30-88.
- Baldwin-Edwards, M. (2006). Migration between Greece and Turkey: from the 'exchange of populations' to the nonrecognition of borders. *South East Europe Review for Labour and Social Affairs*, 3, 115-122.
- Bayata Canyaş A. (2015). Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu kapsamındaki geri gönderme yasağının uygulanma koşullarının AİHM kararları çerçevesinde irdelenmesi, *Havettepe HFD*, 5(1), 73 – 90.
- Black, R. (1994). Livelihoods under stress: a case study of refugee vulnerability in Greece. *Journal of Refugee Studies*, 7 (4), 360-377.
- Bozova, E. (2020). *Sığınma hukuku ve geri göndermeme ilkesi*. İstanbul: OnikiLevha
- Buzan, B., Waever, O. ve De Wilde, J. (1998). *Security: a new framework for analysis*, Boulder, Lynne Rienner Pub.
- Ceccorulli, M., ve Lucarelli, S. (2017). The eu migration terms and definitions: perspectives on justice. içinde E. Fassi, & S. Lucarelli (Eds.), *The European migration system and global justice: a first appraisal*. <http://www.globus.uio.no/publications/reports/2017/2017-01-report-migration.html>. Erişim Tarihi 2 Kasım 2021.
- Chambliss, W.J. (1995). crime control and ethnic minorities: legitimising racial oppression by creating moral panics içinde D F Hawkins (edr) *Ethnicity, race and crime, state* (ss. 235–258). University of New York Press, New York.
- Erdoğan, Z. (2021). Alman sığınma sisteminde açık kapıdan entegrasyon siyasetine geçiş ve tolerans politikası. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 25 (Özel Sayı), 65-86.
- Frontex. (2021). *Risk Analysis for 2021*. Erişim Tarihi: 29.11.2021, [https://frontex.europa.eu/assets/Publications/Risk\\_Analysis/Risk\\_Analysis/Risk\\_Analysis\\_2021.pdf](https://frontex.europa.eu/assets/Publications/Risk_Analysis/Risk_Analysis/Risk_Analysis_2021.pdf).
- Georgios A. A. (2006) The legal framework of migration in Greece 1991–2001 and its effects, *International Review of Law, Computers & Technology*, 20(1-2), 135-147.
- Göçmen, İ. (2014). Türkiye ile Avrupa Birliği arasındaki geri kabul anlaşmasının hukuki yönden analizi . *Ankara Avrupa Çalışmaları Dergisi*, 13(2) , 21-86 .
- Gropas, R., ve Triandafyllidou, A. (2005). Migration in Greece at a glance. 29 Athens:ELIAMEP–Hellenic Foundation for European and Foreign Policy. Erişim Tarihi: 05.12. 2021, <https://www.files.ethz.ch/isn/23073/Migration%20in%20Greece.pdf>.
- Gropas, R., ve Triandafyllidou, A. (2007). Greece. içinde A. Triandafyllidou ve R. Gropas (edt), *European immigration: a sourcebook* (ss. 161–172). Aldershot: Ashgate.

- Karamanidou L. (2021) Migration, asylum policy and global justice in Greece. içinde: Ceccorulli M., Fassi E., Lucarelli S. (edt) *The EU migration system of governance*. (ss. 89-117). The European Union in International Affairs. Palgrave Macmillan, Cham. [https://doi.org/10.1007/978-3-030-53997-9\\_4](https://doi.org/10.1007/978-3-030-53997-9_4)
- Karyotis, G. (2012). Securitization of migration in Greece: process, motives, and implications. *International Political Sociology*, 6(4), 390-408.
- Kasimis, C. (2012). *Greece: illegal immigration in the midst of the crisis*. Migration Policy Institute. Erişim Tarihi: 01.11.2021, <http://www.migrationinformation.org/Profiles/display.cfm?ID=884>.
- Köksal T. D. (2020). Avrupa Birliği sınırlarının korunması yolu olarak "geri itmeler" ve pandemi sonrası için değerlendirme, *EURO Politika*, 4(2),125-140.
- Missing Migrant Project. (2021). Migration within the Mediterranean. Erişim Tarihi: 17.12. 2021, <https://missingmigrants.iom.int/region/mediterranean>.
- Öztürk, N. Ö. (2015). *Mülteci hukuki statüsünün belirlenmesi*. Ankara: Seçkin Yayıncılık
- Papageorgiou, I. (2013). The Europeanization of immigration and asylum in Greece (1990–2012). *International Journal of Sociology*, 43(3), 72-90.
- Schimmelfennig, F., ve Sedelmeier, U. (2005). Introduction: conceptualizing the Europeanization of Central and Eastern Europe, içinde F. Schimmelfennig, ve U. Sedelmeier (Edt). *The Europeanization of Central and Eastern Europe* (ss. 1-29). New York: Cornell University Press.
- Sitaropoulos, N. (2000). Modern Greek asylum policy and practice in the context of the relevant european developments. *Journal of Refugee Studies*, 13(1), 105–117.
- Triandafyllidou, A. (2013). *Migration in Greece: people, policies and practices*. ELIAMEP. Atina: ELIAMEP ve EUI
- Triandafyllidou, A., ve Kouki, H. (2014). Naturalizing racism in the centre of Athens in May 2011: Lessons from Greece. *Journal of Immigrant & Refugee Studies*, 12(4), 418–436.
- Voutira, E. (2003). Refugees: whose term is it anyway? *emic* and *etic* constructions of “refugees” in modern Greek. içinde J. Van Selm, K. Kamanga, vd. (edr), *The refugee convention at fifty: a view from forced migration studies*. Lanham, MD: Lexington Books.

### **Davalar**

- R.U./Yunanistan, no. 2237/08, AİHM 7 Haziran 2011
- S.Z./Yunanistan, no. 66702/13, AİHM 21 Haziran 2018
- S.D./Yunanistan, no. 53541/07, AİHM 19 Haziran 2009
- Mathloom/Yunanistan, no. 48883/07, AİHM 24 Nisan 2012
- Rahimi/Yunanistan, no. 8687/08, AİHM 5 Nisan 2011
- M.S.S./Belçika ve Yunanistan [BD], no. 30696/09, AİHM 2011
- HA.A./Yunanistan, no. 58387/11, AİHM 21 Nisan 2016
- Mahmundi ve Diğerleri/Yunanistan, no. 14902/10, AİHM 31 Temmuz 2012
- J.R. ve Diğerleri/Yunanistan, no. 22696/16, AİHM 25 Ocak 2018
- A.E.A./Yunanistan, no. 39034/12, AİHM 15 Mart 2018

### **EXTENDED ABSTRACT**

Irregular migration, referring to all forms of migration types, which are not controlled by the state authorities has become one of the hotly debated issues in the globalized world. Not only target countries do encounter irregular migration flows and also their neighbouring countries or transit countries have paid attention to the issue of irregular migration in their political agendas. Many countries such as Iran, Turkey, and Greece have benefited as transit countries while refugees seek to settle down in the EU. This paper aims to put forward systematic human rights violations against asylum seekers by Greece and discuss the approach of the ECHR. It consists of three sections. First of all, the general lines of the asylum system of Greece will be summarized and the implemented immigration policy will be discussed. Secondly, the human rights violations that Greece's asylum system creates in practice will be revealed, and in the final part, how these violations are evaluated by the ECHR will be examined and the consistency of these decisions with the official reports of international non-governmental organizations will be compared. This paper argues that Greece adopted a reactionary and security-oriented attitude and also considers that factors such as national identity, domestic politics and security rather than Europeanization while constructing the immigration and asylum system. It claims that the acts, which are deriving from this point of view, violating fundamental human rights while struggling with irregular migration, are legitimated by Greek authorities and it is the subject of many cases in the ECHR.

The construction of the migration and asylum system of Greece which was “a source country” historically does not date a long way. Since its independence from the Ottoman Empire, Greece has preserved its homogeneity by considering ethnicity and religiosity. Accordingly, political actors in Greece have tried to isolate themselves from international migration flows as much as they could. Throughout the years, Greece has received limiteded refugees from different regions. Hesitations towards migration flows and refugees complicate to be established comprehensive migration policies. As mentioned above, the

first section has been dedicated to summarizing migration flows hitting Greece and her responses. It has determined boundaries of the migration and asylum system. In this framework, population exchange (1924) between Turkey and Greece was the first experience. The Christian population from Anatolia was accepted. However, Greece became an emigrant country after the Second World War. To work in industrialized European countries, approximately one million people migrated from Greece between 1955 and 1973. In terms of migration trends, it is likely to observe some similarities between Greece, Spain, and Turkey. All could be categorized as “labour migration”. Since Greece was not an attraction centre economically, she did not encounter serious migration movements towards her land. Later on, within the framework of the political climate of the Cold War, it has turned into one of the routes preferred by people fleeing from the communist regimes. However, at this time, Greece was perceived as a transit country and refugees sought to pass Europe, the USA, and Canada rather than settling down Greece. It is possible to argue that Greece did not attempt to establish any legal framework for refugees since they were considered temporary and their population was too small to be absorbed. During the post-cold war period, migration flows towards Greece began to increase gradually and forced decision-makers to make some reforms in the migration and asylum system. These reforms can be listed briefly as follow; The Law on Aliens 1975 of 1991, The Interministerial Decrees of 1992 (4803/13/4K and 4803/13/7a), The Law 2404/1996, The Presidential Decrees 358/1997 and 359/1997, The Law 2622/1998 on ‘Border guards’ and The Law 2910/2001 on ‘Aliens’. It should be underlined that these reforms were affected by the securitization idea. They did not aim to integrate refugees into Greek society. Rather, they sought to remain their population at a minimum.

In addition to these reforms at a national level, there were some directives and regulations at the community level synchronizing Greece's migration and asylum system with the EU's standards. *The Asylum Procedures Directive, the Reception Conditions Directive, the Qualification Directive, the Dublin 3 Regulation, EURODAC, and the Readmission Agreement* can be accepted significant legislation which also forms the migration and asylum system of Greece. These reforms should be accepted within the Europeanization process. However, it is hard to argue the Europeanization is implied perfectly in practice.

When Greece's immigration and asylum system is evaluated as a whole, the existence of a securitizing perspective and the reluctance of the political will in process of the Europeanization make the weaknesses of the system more apparent in the face of the immigration movements having emerged after the Arab Spring. The system, which operates in a faulty manner, causes irreparable violations while combating irregular migration. These violations, which can be conceptualized with a broad term as “human rights violations”, can be observed in reports prepared by Amnesty International, UN observers, and various non-governmental organizations. It is demonstrated that Greece threatened the right to life of asylum seekers, resorted to acts unworthy of human dignity, and violated the prohibition of torture during the struggle against irregular migration. In particular, the court decides against Greece on the grounds of the right to life issued in Article 2 of the European Convention of Human Rights (ECHR), the prohibition of torture or inhuman or degrading treatment or punishment, the right to freedom and security, and the right to respect for private and family life under the Article 3. In addition to these, the ECHR evaluates the collective deportation ban in the Additional Protocol 4 to the Convention, the procedural guarantees regarding deportation in the 7th Additional Protocol, and the right to an effective application for access to these rights.

The court considers the international organizations' reports as primary evidence and decides accordingly. Unsurprisingly, the court emphasized that the Greece government has no adequate legislation regarding the maximum time of administrative detention, providing health services, translation, and legal advisory services for the asylum seekers, and importantly keeping the vulnerable groups with the others together. Not only these procedural shortcomings but also Greece has not received the asylum seekers' applications for being a refugee. In practice, the Greece security guards push back asylum seekers in the sea or even they land, they are compelled to turn back to their country or other third states by acting against human dignity. Therefore, the court rendered that the course of action can be accepted as a violation of the refoulement principle. This is because the Greece action can be interpreted as an indirect refoulement.

Although it is important that decisions of the court on violation, in practice the decisions will not be effective and people will continue to lose their lives due to irregular migration unless Greece changes this attitude. For this reason, a wide-ranging solution must be found so that irregular migration does not take more lives and cause human rights violations. Leaving Greece to its geographical fate and the refusal of other EU member states to take responsibility can be considered one of the biggest obstacles to the solutions to be produced in the context of combating irregular migration.